

Az Újság

MAGYAR KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő és kiadó: Gaál Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Toldi Miklós-tér 15. Telefon 60. Előfizetés egy hónapra helyben 1.20 Pengő, vidékre 2.— Pengő

Csozország beszüntette a hadianyagok átszállítását

Amíg tegnap csak a tengely általános offenzívája körvonalainak kibontakozása volt megállapítható, ma már a bekövetkező nagy eseményekhez vezető helyzet kialakulásáról szóló első jelentés is befutott. Francia híradás szerint a Szovjet kereskedelmi népbiztosságának titkára egy rendeletet írt alá, amely beszünteti a hadianyagoknak Oroszország területén való átszállítását. Ez a Japánnal hadban álló Kína amerikai megsegítését teszi lehetetlenné. Ez a körülmény közvetve a tengelyhatalmak oly nagymérvű megsegítése, amire tegnap sokan még gondolni sem mertek. Ugyanis, így a háborús beavatkozás gondolatával egyre jobban incselkedő Amerikának Japán által történendő sakkbantartása növekszik s ezáltal — pillanatnyilag szinte fölbecsülhetetlenül — nagyobbodik az angliáelleni német-olasz föllépés hathatósága. Ilyen körülmények között szinte másodrangúvá válnak azok a hírek, melyek Anglia belső bomlási folyamatáról számolnak be. A teljesen új utak felé haladó általános helyzetről ma ezek a tudósításaink értesítenek:

Anglia új harctereket keres

Mint egy tegnapi jelentésünk közölte, Angliában a háború további vezetésére legfelsőbb haditanácsot alakítanak. A krízis látászatának elkerülése végett — mondja egy mai jelentés — Churchill helyén hagyják, sőt felhatalmazták annak a kijelentésére is, hogy a jövő héten az Alsóházban nagy vitát kezd az általános helyzetről. Ekkor már igen könnyű lesz vitázni Churchillnek, mert nem fog tudni semmit, ... mint ahogy vele együtt már most egész Anglia nem tudja, mit kellene tennie — mondja egy magyarázat. — Egy hét múlva a haditanács titkarságára hivatkozva Churchill minden információt megtagadhat. Tegnap még nyilatkozott. Kijelentette, hogy az angol csapatok a legdicséretreméltóbb körülmények között hagyták el Görögországot. Az angol Alsóház tegnapi délutáni ülésén Eden külügyminiszter is beszélt. Saját országának a világ közvéleményeelőtti felmentésére bejelentette, hogy

a görög kormány április 21-én levelet intézett az angol parancsnoksághoz és közölte, hogy miután Görögország nincs többé abban a helyzetben, hogy megvédje országát, minden további angol vérontás hiábavaló. Eden — mondja egy magyarázat — elfelejtette bemondani, hogy ha a levelet valóban megis kapták, visszavonulásuk fedezésére mégis elfogadták a görög csapatok további vérontását ... Angliáról ezt a vért semmiféle mosakodás el nem tűnteti.

Eden tegnapi beszédében még arról is beszélt, hogy a francia és spanyol Marokkóban sok a német s ez veszélyt jelent Anglia részére. Anglia most ezzel a beállítással igyekszik ürügyet találni a spanyol Marokkó területén fekvő Tanger megszállására, amire — most, hogy Portugália félreérthetetlen nyilatkozatot tett semlegessége fenntartásáról — Angliának egy új harctér kialakulására fokozottabb szüksége van.

A tengely az Atlanti-oceánt is uralja

Az általános helyzetről Róma ezt a képet festi: Anglia helyzete napról-napra súlyosodik. Miközben az Adria most már teljesen olasz, a németek az Égei-tenger szigeteinek megszállásával Törökországot zárták el az angolok elől. Az egyiptomi előnyomulás folytán ma már nemcsak a Szuez-csatorna biztonsága kétséges, de Palesztina sem biztos bázis többé Anglia számára. Ígyképpen a tengely földközi-tengeri uralma kétségtelen, de a napok óta érkező sikerek azt is bizi-

nyítják, hogy a tengely az Atlanti-Oceánt is uralja. Németország el is van szánva arra, hogy elsüllyeszt minden amerikai hajót, mely a hadizónába lép. A balkáni kérdés likvidálása különben lehetővé tette, hogy a tengely a Sziget-ország ellen hathatósabban lépjen fel. Egyébként az amerikai beavatkozásra Tokió is készül felelni. A beavatkozás lejtője felé viszont Rooseveltt egyre jobban közeledik.

Anglia blokádnak alá vette Görögországot

Mint tegnap már jelentettük, a németek már elérték a szárazföldi Görögország legdélibb partjait. Ezzel egyidőben már meg is kezdődött a 150

kilométernyire fekvő Kréta sziget elleni ostromakció. Ennek eredményét London is előre látja s már tegnap Görögország egész területe ellen el-

rendelte a zárlatot. — Ezzel — mondja egy magyarázat — Anglia a kiéheztetéssel most még azoknak a görögöknek is életét akarná venni, akik az ő védelmére folytatott harcokban nem estek el.

Homokzivatar akadályozza az egyiptomi előnyomulást

A vasárnap megindult egyiptomi előnyomulásról a francia hírügynökségek azt jelentik, hogy onnan azért nem érkeznek újabb hírek, mert a nagy lendülettel megindított előnyomulást hatalmas homokzivatarok akadályozzák. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a tengely esélyei közben csökkenének, mert ahogy a német-olasz motorok a homokzivatar miatt nem tudnak előrehaladni, úgy az angolok sem gondoskodhatnak a védelem megerősítéséről.

Az angolok Dzsibutit fenyegetik

A Francia Szomália, melynek fővárosa Dzsibuti s amelyen keresztül vezet Abesszinia egyetlen vasúthálózata, most angol támadás előtt áll. Róma közli, hogy a francia gyarmat megszállására az angolok készülleteket tesznek, mert úgy remélik, hogy e területek elfoglalásával erélyesebben tudnak fellépni az Abessziniában még mindig hevesen védekező olasz csapatok ellen.

A nemzeti szellem jegyében ünnepli Oroszország a május 1-ét

Május 1-ét több államban megünneplik. Valamikor ez a nap a nemzetközi szellem ünnepnapja volt, ma a nemzeti eszme diadalának hirdetésére szolgál. Spanyolországban május 1-eje falankszista ünnep, Franciaország mint a nemzeti egyetértés napját ünnepli meg ma május elsejét. Maga az államfő méltatja majd a nap jelentőségét. Oroszország maga is a nemzeti szellem jegyében ünnepli meg ezidén a május elseji munkanapot. Ezt moszkvai hírek így jelentik be: „A holnapi május elsejét a minden orosz szívet lüktető nemzeti sikerek méltatása fogja betölteni”. E hírek kapcsán azt is közlik, hogy az orosz hadsereg részére is kiadtak egy könyvet, amely a nemzeti szellem ébrentartását célozza.

A Turul-írók megkezdték

nemzetmentő munkájukat SZALONTÁN

Az elmúlt napokban Nagyszalontán járt Csurka Péter a népszerű író, mint a Turul Szépművészeti Irók helyettes magistere. A Turul Szövetség e legnagyobb művészeti egyesülete az elmúlt évben zászlaja alá gyűjtötte az új magyar szellemiségnek elhivatott ígehirdetőit, akiknek műveit saját könyvkiadó vállalatánál átképzett egyetemi hallgatókkal indította el most nemzetmentő útjára.

Minthogy a Turul és a nép felé hajló új magyar szellemiséggel ellenkezik a nyereszkeskedő, utazókkal való ügynökösködés, a Turul-írók fáradságot, időt és sokszor arcpirító visszautasítások közepette is járják az országot és ajánlják fel az arra érdemeseknek az új magyar kultúra leg szebb termékeit. Ez a megmozdulás, mely nemes és nemzetmentő célkitűzéseinél fogva magasan felette áll az adásvétel hétköznapi fogalmán, kell, hogy megértésre találjon Nagyszalonta társadalmában. Csurka Pétert hivatali teendői időelött visszaszólították a fővárosba, a propagálást rábizta az ugyancsak a városunkban időző másik Turul szépművészeti író, ifj. Felvidéki Istvánra. A fiatal turulista már bekopogott egy-két szalontai házba és mint munkatársunk előtt kijelentette, sok szomorú dolgot tapasztalt. Akadtak felelőtlenek, akik a felszabadulás után a legkülönbözőbb cégek alatt aprópénzre váltván a lelkesedést, elárastották a várost a régi szellemű kiadók élőlökő álművészeinek koholmányai-val. A szalontaiak bizalmatlanul fogadnak minden ilyenirányú közeledést és joggal.

Felvidéki előttünk tett nyilatkozatában beszélt azokról is, „akik olyanira szeretik hangoztatni magyarságukat, de a magyar könyv értékét sehogysem akarják megérteni...”

KUDAROS MAGYARORSZÁGRA KÉSZÜL

— Tudod-e, hogy a Kréta szigetére menekült görög kormány menekülésre készül s Kudas a görög miniszterelnök még Budapestre is írt, nem telepedhetne-e le Magyarországon? Ha ezt neki megengednék, megígérte, hogy nevét is megmagyarosítja...

— Ugyan ne mond! S milyen nevet választana? Mi lenne a magyar neve?

—... Kudarcos...

Pártolja a jóminőségű divatos és tartós magyar és székely szövettet!

Orbán Károly
Toldi-ucca 6.

Nyomatott a kiadótulajdonos,
Gaál Sándor könyvnyomdájában,
Nagyszalontán, Toldi-tér 15. sz. alatt
Telefon: 60.

Igazolványt kapnak az ellátatlanok

„Az Újság” hétfői számában közölt felhívásra ezres főnyi tömeg lepte el tegnap és ma a városháza kistanácssterme előtti folyosót. Az élelmezési ügyosztály felhívására az ellátatlanok jelentkeztek ott összeírás végett.

Az első nap, — kedden — esti 6 óráig 1303 olyan egyéni irak össze, akik lisztet, búzával vagy zsirral nincsenek ellátva, vagyis szükségleteiket napról-napra az üzletekből fedezik. A tömeg főként a dél-előtti órákban lepte el a városházát. Déli egy óráig ugyanis 1275 egyén összeírása történt meg.

— Nincs szó jegyrendszer bevezetéséről, informálnak bennünket. Pusztán az történik, hogy összeírjuk az ellátatlanokat s őket igazolvánnyal látjuk el. Az igazolványok kiadása után ugyanis a kereskedők lisztet, kenyeret és zsírt csak olyanoknak adhatnak majd ki, akiknek ellátatlanságukat igazoló irásuk lesz. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a város ellátatlanjai részére kiutalt élelmiszereket — tartalékolási célokkal — éppen olyanok vásárolták össze, akiknek élelmeikamrában különben megvolt a szükségleteik fedezésére felhasználható élelmiszer mennyiség. Előrelátásból, nehogy a pénztelen nincstelenek pillanatnyilag is a

legszükségesebb élelmiszer nélkül maradjanak, bevezetjük az ellátatlanok igazolványának kiadását s így azok kapják meg a minisztérium által kiutalt élelmiszert, akiket illet.

Kedden az I. és II., szerdán a III. és IV., ma — csütörtökön — az V. és VI. kerület ellátatlanjainak összeírására került a sor. Akik nem jelentkeztek, nem kapnak ellátatlansági igazolványt s így nem is vásárolhatnak majd kenyeret, lisztet és zsírt. Az összeírónak ma — csütörtökön — lesz a legerősebb napjuk, mert az ellátatlanok legnagyobb számban az V. és VI. kerületben laknak.

A jelentkezők számarányából arra lehet következtetni, hogy a város lakosságának egyharmada ellátatlan. Ezzel szemben a következőket mondják nekünk:

— Nem minden jelentkező tartozik valóban az ellátatlanok közé. Az élelmezési ügyosztálynak pontos adatai vannak a háztartások ellátottságáról s így az ellátatlansági igazolványt csak azok kapják meg, akiket az valóban megillet. Az ellenőrzések rendkívül sok munkát adnak. Az ügyosztály alkalmazottai a késő éjjeli órákig bent dolgoznak hivatalukban.

Harmadikán hajtják ki a nagyszalontai tehéncsordát

Nagyszalonta város polgármesteri hivatala közönségre teszi, hogy a barmódi legelőre a kihajtás május 3-án szombaton reggel 6 órakor kezdődik — a lövölde melletti volt tarkagulya állásánál. — Minden jószágot oda kell vezetni és gondoskodni kell megfelelő kötelekről, hogy a jószágok ott megfoghatók legyenek, mert az orvosi vizsgálat megejtésével egyszerre védőoltásokkal is ellátják az állatokat. Igyekezzék minden jószágtulajdonos jószágát itthon előzetesen beváltani, mert kint a legelőn legeltetési díjat befizetni nem lehet. Nyugta nélkül kihajtott jószágot a bizottság nem vesz át.

Minden szarvasmarha és lóféle legyen ellátva — a nyakon, vagy pofán — sült béléggel. A szarvasmarhák hegyes szarvait le kell tompítani, hogy a többi jószágokban kárt ne tehessenek. Ugy a szarvasmarhák, mint a lovak megkörmözendők, a lovak hátsó lábairól a patkók leszeden-dők. E szabályoknak meg nem felelő állatokat nem vesznek át. A tehéncsorda kihajtásáról szóló hirt később közlik.

Értesítés. Tisztelettel hozom a n. é. hölgyközönség szíves tudomására, hogy a mai naptól Gally Manci és Mária ismét az üzletben dolgoznak. Kérem a mélyen tisztelt hölgyközönség további szíves pártfogását. Kiváló tisztelettel: Mayer József úri és hölgyfodrász.

— ROMLOTT ÉTELEK OKOZTA MÉRGEZÉSEK LEKÜZDÉSÉNél a gyorsan és biztosan ható természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz azonnali igénybevétele — egy vagy két ivópohárral — gyakran rendkívül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát!

— A FRANCK cikóriakávé fokozza a kávéital zamatát és illatát, valamint szép aranyosbarna színét.

Magyarország üdvözlí a német külügy-minisztert

Ribbentrop német külügyminiszter ma

48 éves. A magyar sajtó ez alkalommal megállapítja, hogy Ribbentrop őszinte, nagy barátja országunknak. A hála és az öröm szavára hallgatva köszönti őt az ország.

Itt említjük meg, hogy a magyar fővárosban tartózkodó német pénzügyminiszter tegnap a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy ma sokkal őszintébb és mélyebb a német-magyar barátság, mint valaha.

Igy fog élni a jövő embere?

Érdekes amerikai hír számol be arról, hogy az amerikai vegyészeti szövetség legutóbbi newyorki értekezletén Thomas Midgley elnök megnyitójában érdekes képet vázolt a jövő század emberének mindennapi életéről.

A tudós megállapítása szerint az átlagember 2041-ben altatóporral hajtja nyugalomra a fejét, ébresztőporral frissíti magát reggel, gombnyomásra fűti szobáját, ujjtapintásra repülnek ágyáról az alig grammnyi súlyú paplanok, a papirkosárba dobja pizsamáját, miután az olcsó cellulóze-szöveteket egyszeri használat után el lehet dobni.

A jövő század embere bőrüdítő és csont-erősítő szerekkel mosakszik, néhány csepp szőrtelenítővel borotválkozik pillanatok alatt és szorosan testhezsimuló selyemalsóruhát visel, amely télen-nyáron egyforma hőfokon tartja a testet és végül leül gyomorrontásmentes reggelijéhez. Az utóbbi csodaszernek az elnök szerint már nyomában van a tudomány, a boa constrictor gyomrában talált gyomorrontás ellenes hormonok alakjában.

A jövő század tyúktojása dinnyenyag-ságu lesz, mert mesterséges sertésnagyaságú tyúkokat és masztodontermetű teheneket fognak tenyészteni.

Napi kétórát munkájának befejeztével azután a jövő század emberének bőségesen marad ideje átrándulni a szomszédos bolygókra, ami valóságos kéjutazás lesz, mert a vegyészek a Mars bolygót vízzel, a Vénuszt pedig új légkörrel fogják ellátni.

És ezek után én kérdelem szeretettel, hát érdemes a mai században élni? (Regulusz.)

A MAI NAP

A HŐMÉRSÉKLET
reggel 7 órakor 11, délnél 15 fok volt.

MÁJUS ELSEJE

Valamikor, gyerekkorunkban a rügyfakadás ünnepe volt május elseje. A Természet iránti örömeiben ekkor a félvilág a szabadba tódult. A nap azonban időközben elvesztette ezt a jelentőségét. A tömegre éhező évszázadeleji álszociálisták ugyanis kisajátították maguknak e napot s kis rajaikkal elvegyültek a tömegben, hogy másnap elmondhassák, mily sokan is voltak. Amily természetellenesek voltak azonban az álszociálisták osztálygyűlöletet hirdető törekvései, oly természetesen meg is bukott május elsejűk. A természet nem tűr természetellenes merényleteket s ma már a félvilág ismét a megértés ünnepét keresi május elsejében. A magyar egymástartalálás is meghozza még, hogy mindannyian egyformán örüljünk a Természettnek — május elsején és az év minden napján... A régi május elsejék emlékeire gondolva erre gondolunk ma, mert a Természet hatalmát érezve keressük a természetet...

— **Május 31-ig el kell fogadni a simaperemű acél kétfülléreseket.** A hivatalos lap keddi számában közzétett kormányrendelet a simaperemű kétfülléres acéltermékek recésperemű acéltermékekre való átcserelesére megállapított április 30-án lejárt határidőt október 31-ig meghosszabbította. A rendelet szerint a simaperemű acél kétfülléreseket átcsereles végett október 31-ig kell a Magyar Nemzeti Bankhoz beszolgáltatni. Ettől az átcsereles határidőtől függetlenül, a simaperemű acél kétfülléreseket magánosok csak május 31-ig, az állami és egyéb közpénztárak pedig csak július 31-ig kötelesek fizetésül elfogadni. Ezért a közönségnek érdekében áll a simaperemű acél kétfülléreseket átcsereleséről minél előbb gondoskodni.

— **Be kell jelenteni a sertéseket.** Az élelmezésügyi osztály felhívja a sertésartók figyelmét, hogy a sertéseiket f. hó 6-ig az élelmezési ügyosztálynál okvetlen jelentsek be, mert mindazok, akik bejelentési kötelezettségeiket elmulasztják a törvényszigorrával lesznek büntetve.

— **Másfél liter ehavi petróleum tejadag.** Az élelmezésügyi osztály értesíti a petróleumelosztásával megbízott kereskedőket, hogy a folyó hóra szóló petróleumjegyre egy hónapra 1 és fél liter szolgáltatható ki. Az eddig be nem váltott áprilisi havi jegyekre petróleumot kiszolgáltatni szigorúan tilos.

— **Megszűnt a szalontai autóbuszjárat.** Mint értesülünk, a Mávaut vezetősége az autóbuszjáratokat a nagyszalontai nagyváradi viszonylatban bizonytalan időre beszüntette. Az utolsó kocsi ma reggel 6 órakor indult Szalontáról.

— **Megválasztották a Farsangkirálynőjét.** A Színházi Magazin új száma tudósítást közöl a Farsangkirálynő választásáról. Harsányi-Hunyady siker a Vigaszínházban, Mária Terézia, a divatos királyné, helyszíni közvetítés Bokay János otthonából, képeskönyv a berlini művészegyüttes budapesti

Eltemették Molnár Györgyöt

A milyen volt élete, olyan volt a temetése is. Tegnap egész Szalonta gyászolt, mindenki megadni akarta a végtisztességet az életében annyira becsült és szeretett férfinak. Már jóval a temetés előtt gyülekezni láttuk a különféle testületek tagjait; a Gazdakör és az Erdélyi Párt testületileg vonult fel, hogy megadja a megérdemelt végtisztességet váratlanul elköltözött, szeretett elnökének. De telve voltak az összes utcák is, igyekeztek a városzerte megbecsült és szeretett Molnár György, oly sokak Gyuri bácsija temetésére.

Négy órára már tele volt a gyászház udvara a város minden rétegéből való barátok, ismerősök, rokonok és tisztelők sokaságával. Ott láttuk a városi képviselő testület élén dr. Hádady Imre polgármestert, dr. Markovits Manó nyug. főispánt, az Erdélyi Párt megyei elnökét, dr. Markovits Kálmánt, Kopány Rezsőt, mint a megyei Gazdasági Egyesület képviselőit. A ravatalt elborították a számtalan magánosoktól és testületektől küldött szebbnél-szebb koszorúk, mind mind az érdem és részvétel beszélő szimbólumai.

A gyászháznál Arday Aladár ref. esperes gyönyörű imában bucsuzott a derék embertől, a példás családfőtől, a köz minden terén szorgalommal, lelkesedéssel és becsülettel dolgozó ferfitől. Majd a Dalárda remekül előadott gyászéneke következett Ko-

vács Gyula szakértő és átló vezetése mellett. Majd elindult a hatalmas gyászmenet a ref. templom felé, úgy a gyászkocsi, mint egy külön kocsi a roskadásig telve a tavasz virágaiból font gyönyörű koszorúkkal.

A templomban Bagoly Bertalan ref. lelkes költői imában bucsuztatta a város derék, közszeretben élt polgárát, a hívő embert, ki minden vásár- és ünnepnap szívből imádkozott és énekelt templomunkban.

A dalárda itt is egy jól előadott gyászénekekkel emelte a gyász amugy is általános és komor hangulatát.

Majd elindult a hatalmas menet a temető felé, nagyobb temetési menetet alig látott Szalonta.

A sirnál ismét Arday Aladár fungált, majd következtek a gyászbeszédok. Elsőnek dr. Markovits Manó elfogódott hangon bucsuztatta Molnár Györgyöt, a minden téren helytállott derék magyart. Zs. Szabó János tanácsnok a város képviselő testületének részvételét fejezte ki. Majd Pétery Lajos az Erdélyi Párt szalontai tagozata, míg Domján László a Gazdakör nevében mondott szívből jövő bucsut a szeretett elnöknek. Majd hulltak a göröngyök, — feldobborult egy új sir, eltakarván örökre egy példaadó magyar porréseket.

napjairól, hogy tölti pihenőjét Muráti Lili és Karádi Katalin, Mihova a Nemzetközi Vásáron, tavaszi gyermekrova és még sok érdekes riport, cikk, kép, kabarétréfák, vicc-rovat gazdagítja az új számot. Melléklet a Kis Magazin.

A **HID** most megjelent legújabb száma folytatódatosan közli Tamási Áron és Tersánszky I. Jenő nagysikerű regényét, amelyek mellett a **HID** e heti számát különösen érdekessé teszik P. Ábrahám Ernő, Terecsényi György novellái, Kodolányi János krónikája, Szvatkó Pál „Csatahajók” cikke, Petrarca szonettjeinek Sárközy György fordítása, Németh László színházi kritikája, Nagy Lajos, Feja Géza Kassák Lajos cikkei, Feja Géza F. Rác Kálmán, József Jolán filmkritikái, valamint a **HID** állandó rovatai és szenzációs képes riportjai. Főszerkesztő Zilaby Lajos.

— **A demokrata Amerika.** Anglia és Amerika kérkedni szeretnek vele, hogy nálunk népuralom, demokrácia van. Mindent a nép akarata, érdekei szerint tesznek. A nép fiai közül ugyan melyik kívánta ennek a most folyó háborúnak kirombantását és immár második éve tartó folytatását, hol angol részről egy a cél: uralom alatt tartani a világ nagy részét, csak azokat a népeket hagyni élni, amelyik hajlandó Angliáért elvérezni s örökre megszabadulni a szorgalmas és tehetséges német nép ipari és kereskedelmi versenytől. És Amerika? Erőnek erejével beavatkozik egy olyan háborúba, melyben nincs érdekelve csak annyiban, hogy milliárdokat akar keresni rajta. Megszavaztatás során az amerikai nép 80 százaléka a háborúban való részvétel ellen szavazott s ennek ellenére Roosevelt ur napról napra beljebb mászik a háborúba. Így fest az amerikai demokrácia, hol minden a nép akarata szerint történik.

— **A debreceni az ország legnagyobb Ipartestülete.** A debreceni Ipartestület az ország legnagyobb, legtöbb tagot számláló Ipartestülete. Tagjainak száma 3429. Utána következik a budapesti férfiszabóké 3259, a budapesti nőiszabóké 3143, a szegedi Ipartestület 3106, a budapesti cipészek Ipartestülete 3050, a pécsi Ipartestület 2896 és az újpesti Ipartestület 2660 taggal. Érdekes ezzel szemben az a kimutatás, mely az Ipartestületek jövedelméről beszél. Ebben a budapesti hentes és mészáros Ipartestület vezet 118.810 pengővel, míg a debreceni Ipartestület csak jóval hátrább szerepel 36.587 P. 76 fillérrel.

Kettős nagy sport-esemény lesz vasárnap Szalontán

1. Délután 4 órakor NSC-Bocskai bajnoki derbi
2. Este 8 órakor ökölvívó mérkőzés

Vasárnap este 8 órai kezdettel az Iparos Otthon mozihelyiségében kihívásos ökölvívó mérkőzés lesz.

Ezen mérkőzés annál is érdekesebb lesz, melyen a kitűnő váradi boxoló, Gál, Kelet-Magyarország bajnoka fog megküzdeni Török, Románia volt nehézsúlyu bajnokával. Tekintettel, hogy ezen ökölvívó mérkőzés kihívásos és a Magyar Ökölvívó Szövetség Szalontára sorsolta ki semleges városba, Váradra is előreláthatólag nagy drukertábor fog kijönni.

Legközelebbi számunkban részletes beszámolót közlünk.

Csütörtök d. u. 2 órakor NSC ifj.-Bocskay ifj.

Franciaországban munkás és munkaadó ma egymásra talált

Május elsejének mai ünnepléséről még a következő értesítések jöttek: E napot Németország, mint a nemzeti munka ünnepét ünnepli, de dolgozva, hogy minél több és jobb fegyverhez jusson a munkaállamokat megteremtteni szándékozó Németország. — Franciaországból az a hír jön, hogy Pétain marsall felhívására ma valóban megértésbe találkozott munkás és munkaadó. Már reggeli üdvözléssel egymás egészségére ittak. Megállapítható, hogy az osztályharcos régi május elsejéből munkás és munkaadó ünnepe lett.

Olcsó és szép nyomtatványok a Gaál Sándor könyvnyomdájában készülnek

A stukák munkában

Nemrégiben Zander német repülő-tábornok igen érdekes cikket írt a német zuhanóbombázók, vagy ahogy már őket az egész világon nevezik: a stukák munkájáról.

A tábornok tanulmányában rámutat arra, hogy a repülőgépről ledobott bomba tulajdonképpen megfelel egy nagyobb méretű ágyulöveteknek. De amíg az ágyúval ma már elég tekintélyes távolságra pontosan lehet célózni, addig a repülőgépről történő bombázásoknál

igen sokféle mellékkörülményt kell figyelembe venni, hogy a bomba a kívánt helyre essék.

A pontos találat két fontos adat kiszámításától függ. Az egyik az, hogy milyen gyorsasággal repül a bombázó gép, a másik pedig, hogy a célbavett tárgy milyen távolságra fekszik. A ledobott bomba ugyanis parabola alakban repül a föld felé. Pályájának pontos menetét pedig csak az említett körülmények pontos ismeretével lehet kiszámítani.

A zuhanóbombázónak tudnia kell azt is, hogy körülbelül milyen magasságban van a földtől. Ezeket az adatokat egy többszáz kilométer gyorsasággal repülő, sokszor le és felbukdászoló gépből pontosan megállapítani még a legjobb műszerek segítségével is igen nehéz feladat.

A technika terén mindent elkövetnek, hogy ebben a tekintetben mindennél tökéletesebb műszerek álljanak a repülőgép személyzetének rendelkezésére, de nyilvánvaló, hogy

végeredményben a pilóták idegrendszer, hidegvére, lélekjelenete és technikai jártassága a döntő.

Az is nyilvánvaló, hogy a földön

mozgó tárgyakat még nehezebb pontosan eltalálni. Mindezek figyelembevételével mellett lehet csak megítélni azokat a nagy eredményeket, amelyeket a német zuhanóbombázók mozgó, vonatok, menekülő hajók ellenében elértek.

Például egy bomba háromezer méter magasságból 25 másodpercig zuhan, amíg a tenger vizét eléri. Egy harminc csomó gyorsasággal haladó hajó ez alatt már 400 méterrel távolabb van attól a helytől, amelyen a bomba kioldása pillanatában volt. A merőlegesen lezuhánzó gép számára azonban szinte nem is fontos már a célbavett tárgy távolsága. A célzást maga a gép végzi el, mert

egyenesen a kiszemelt tárgyra zuhan.

A gép igen nagy sebességgel csapódik le és a kioldott bomba majdnem ugyanazzal a gyorsasággal zuhan a célpont felé, mint maga a gép.

A zuhanó támadás előnyeif a következőkben lehet összefoglalni:

A támadó gép tekintélyes magasságokra tud felemelkedni és nem tehetnek benne kárt a légvédelmi ágyúk. A lecsapó gépről a célzás biztosabb, még a mozgó pontokra is.

A menekülő hajót az utolsó pillanatig követni tudja a gép irányításával a pilóta,

ugy, hogy szinte céltalan a hajó irányát megváltoztatni. Végül: a bomba aránylag kis magasságról nagy sebességgel csap le és ezáltal

átütő képessége is sokkal erősebb.

A zuhanóbombázást hosszú és különleges tanulmányozások után valósította meg a német hadvezetőség. Hatását a lengyelországi, a norvégiai, a franciaországi és legutóbb a Földközi-tengeri nagy sikerek igazolták.

a letelepített hajduknak ő volt az első kapitánya a köleséri várban. — Ő volt az, aki bölcs belátásával és vezéri tapasztalatával megvetette alapját az akkori Szalonta jövője életének, illetve fejlődésének az által, hogy a köleséri összerombolt várból, ahol a törökök állandóan háborgatták az ujonnan jött hajdukat, Szalontára költözött át hajduival. — Fel van jegyezve a krónikában, hogy Jothé Gergely kapitánysága alatt Szalonta virágzó fejlődésnek indult. — Bethlen Gábor fejedelem által 1625. szeptember 22-én kibocsátott adománylevélben is szerepel neve.

Pankotai Ferencz ref. lelkész, aki 1641-től 1666-ig szolgált Szalontán, 1650-ben kelt levelében azt írja; hogy ő Jothé Gergely kapitány és hivatali elődje Huszti András tanácsára ment tanulni külföldre és esztendeig Szalonta város költségén ugyan-csak az ő hívására jött 1635-ben iskolaigazgatónak Szalontára.

Ebből a tényből megállapíthatjuk, hogy Jothé Gergely nagy hűvé és pártfogója volt a protestáns eszméknek és az akkor már jó hírnek örvendő szalontai protestáns isko-

lának.

A történelem feljegyzése szerint állítólag 40 évig állott Jothé Gergely kapitány Szalonta élén, mely idő alatt az akkori jelentéktelen kis faluból az egész környéket uraló nagyközséget létesített, megvetvén közigazgatásának alapját és annak protestáns iskoláját még ismertebbé tette.

Hogy Jothé Gergely kapitány mikor és hol halt meg, hol lehet eltemetve, nem tudjuk. — Feltételezzük, hogy itt Szalontán hunyt el és temették el, amit arra alapítunk, hogy kedvelt hajduit és az általa alapított illetve, munkája árán fejlődésnek indult várost nem hagyta el. — Itt pihen, szelleme itt él közöttünk, egykori hajduinak leszármazottjai között. — A város képviselőtestülete akkor rótt le halálját iránta, mikor róla a volt Köleséri vár közelében utcát nevezett el.

Örizzük emlékét és nevét Bocskay fejedelem és Györi Jakab hajduhadnagy neve mellett a harmadiknak! BORDÁS LÁSZLÓ.

Apróhirdetések

Eladó 6000 drb. prima vályog. Füveskert 34. sz. Solyom-szatócsüzet. 4-0

Eladó egy jókarban levő jégsekrény. Mussolini-u. 29. 1-3

Tűzfát szerezzen be Jámor Lajosné faterapén Gróf Tisza István-ut (volt Geszti-ut) 1. Telefon 52. 16-0

Eladó Hitler Adolf-ut 19. számú ház. 3-4

Egy fiu tanulónak felvétetik Lovassy kelmefestőnél. Toldi-tér 20. 3-3

Eladó Jókai-utca 14. sz. ház. 2-4

Keresek megvételre egy 14 napos árva csikót. Fazekas József, Kálvin utca 16. 2-2

Perfekt szakácsnő éves bizonyítvánnyal rendelkező állást keres, vidékre is megy. Szécsényi utca 24. 2-2

Eladó fehér, modern, mély gyermek-kocsi. Hitler Adolf-ut 49. 2-3

Hölgyek figyelmébe! Női- és gyermekkalapformálását 1 pengő 50 fillérért készítem. Férfikalapok és sapkák raktáron. Ugyanott eladó egy 12 darabból álló világos hálószobabutor. Özv. Pénzesné, Tóter, Honvéd-utca 2. 2-10

Eladó egy polituros ágy, éjjeliszekrény, ruhaszekrény és egy vaskályha. Székely könyvkereskedésben. 2-0

A város központján eladók; 2 darab 130x170 cm. méretű vas ablak, használt ajtók és ablakok, téglák, vályog és tetőcserép. Értekezni Arany Ferenc kőműves mesternél, Damjanich-utca 16. sz. U. o. kőműves tanuló fizetéssel felvétetik. 1-3

Eladó egy fűszerüzletberendezés, mák, kávédaráló, asztalok, székek 1500 drb. vályog, 1 nagy jászol és épület anyagok. Kertész, Alkotmány-utca 23. 1-3

Keresek 2 szobás, konyhás és mellék-helyiségekből álló száraz tiszta lakást. Cim a kiadóban. 1-2

Jól főző mindenféle nő május 15-re felvétetik. Korda Ödön Kálvin-utca 33. 1-2

Még sohasem látott olyan szenzációs, kedves, bájos filmet, mint a mai: 100 férfi és 1 kisleány. Tehát okvetlen jöjjön és nézze meg ma délután 6.15, vagy este 8.15 órakor a Hungária Mozgóban. Szombaton, vasárnap Gül baba: Jávör Pál, Szelezky Zita, Maklári Zoltán, Szalay Karola és még 1000 szereplő

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

A Bocskay-hajdúk kapitányának is van uccája Szalontán

Az „Az Ujság” közelmúltban megjelent számaiban sorozatos közlemény jelent meg „Kikről neveztek el utcákat Nagyszalontán” cím alatt. — Nem ellenőriztem — hisz nem is vagyok rá illetékes, — hogy kikről tett a cikkíró említést és kikről nem.

Azt azonban megállapítottam, hogy Jothé Gergelyről nem emlékezett meg, noha ez a teljesen feledésbe ment egykori név viselője — nagyszalontai viszonylatban — Bocskay István fejedelem és Györi Jakab hajduhadnagy neve körül foglal helyet.

Ki is volt Jothé Gergely. — Sajnos nagyon keveset tudunk róla. — Mikor, hol és milyen családból származott, milyen műveltségű ember volt, — nem tudjuk; semmi írásbeli nyomot nem hagyott maga után. Bocskay fejedelem által a 300 hajduknak Kölesér várára adott adomány-levél tesz róla először említést, mint a letelepített hajduk kapitányáról, — Ez tehát történelmi tény, hogy